

ינואר 2024
תשפ"ד

דפי מידע בנושא עבודת גמר ל-מ"א

בדפים הבאים תמצאו מידע לגבי התהליך הכרוך בביצוע עבודת הגמר של התואר השני בתכנית לפסיכולוגיה קלינית של הבגרות והזיקנה. אנו רואים בעבודת הגמר מרכיב חשוב בלימודי התואר ומשתדלים לסייע לכך שעבודת הגמר תהווה חוויה לימודית משמעותית עבור הסטודנטים. במידע המפורט כאן נתאר את הצעדים הנדרשים בתהליך, את לוח הזמנים הנדרש בתכנית, וכן אמצעים העומדים לרשותכם שאמורים לסייע לכם בתהליך. דפי המידע כתובים בלשון זכר, אך הכוונה היא לכל המגדרים.

מטרת עבודת הגמר

מטרת העבודה היא לאפשר לסטודנטים התנסות ראשונית בחשיבה מחקרית ובביצוע פרויקט מחקר.

היקף העבודה

- א. העבודה צריכה להיות ברמה של מאמר הראוי לפרסום בכתב עת מדעי, לפי שיקול הדעת של המנחה.
- ב. היקף העבודה הכתובה (לא כולל טבלאות, גרפים, נספחים וביבליוגרפיה) יהיה בין 6,000 ל-15,000 מילים.

סוגי מחקר מאושרים

- א. עבודת מחקר אמפירית כמותנית.
- ב. עבודת מחקר אמפירית איכותנית.
- ג. סקירת ספרות שיטתית, עם או בלי מטה-אנליזה.
- ד. פיתוח תיאורטי של התלמיד.
- ה. הגשת מאמר שהתקבל לפרסום בכתב עת בינלאומי שפיט עם impact factor.

הנחייה

כל עבודת גמר צריכה לעבור שיפוט של איש סגל מחוץ למרכז האקדמי רופין. ישנן שתי אפשרויות לכך: שופט שהוא גם מנחה, או שופט חיצוני ללא הנחייה. באחריות המנחה הרופיני לדאוג לשופט חיצוני לעבודה. שופט מנחה יקח חלק בתהליך הכתיבה. לשופט חיצוני אין חובות מעבר לקריאה ושיפוט של העבודה בנוסח הסופי שלה.

מהלך העבודה ולוח הזמנים הנדרש

1. במהלך שנה א' ללימודים בתכנית, על הסטודנטים לאתר מנחה אשר בהנחייתו יבצעו את עבודת המחקר. מנחה לעבודה צריך להיות חבר סגל ברופין, בעל/ת תואר דוקטור בפסיכולוגיה. עד סוף סמסטר א' של שנה א' על כל הסטודנטים לוודא שהמנחים שלהם ישלחו לדקלה הודעה המאשרת כי הם ינחו אותם בכתיבת הצעת המחקר.
2. הצעת המחקר תוגש למנחים עד ה-1.8, בין שנה א' לשנה ב' של הלימודים, ולדקלה עד ה-7.9, כשהיא מאושרת ע"י המנחים. במידת הצורך ההצעה תועבר לאישורו של קורא נוסף. עם אישור ההצעה, במקרים של מחקר ניסויי, הסטודנט אחראי לפנות לוועדת האתיקה של

- הפקולטה למדעי החברה והקהילה (באמצעות רכזת הוועדה) לקבלת אישור. פניה זו נחוצה גם במקרים בהם מוגשת בקשה לוועדת הלסינקי. ביצוע המחקר יתחיל רק אחרי קבלת אישור מוועדת אתיקה.
3. את אישור ועדת האתיקה יש לשמור ולצרף כנספח לעבודה. בנוסף, יש לרשום את מספר האישור בפרק "שיטה".
4. "ועדת הלסינקי": אישור של ועדת הלסינקי נדרש במחקרים בהם משתתפים חולים במערכת טיפולית או אוכלוסייה מיוחדת. כדי לעשות עבודת גמר שבה נדרש אישור הלסינקי ולעמוד באילוצי התכנית:
- א. אפשר להצטרף למחקר קיים שכבר קיבל אישור של ועדת הלסינקי.
- ב. אפשר ליזום פרויקט כל עוד יתקבל אישור ועדת הלסינקי עבורו עד תחילת שנה ב' ללימודים.
- ג. היות וקבלת אישור ועדת הלסינקי לוקחת זמן (ולעיתים הבקשה נדחית), חשוב שתלמיד השוקל עבודה מסוג זה יתכנן גם חלופה שאיננה מצריכה אישור של ועדת הלסינקי, על מנת שיוכל להשלים את עבודת הגמר עד סוף שנה ב'.
5. לאחר שאושרה הצעת המחקר, במהלך סמסטר א' של שנה ב', הסטודנטים יסיימו את איסוף נתוני המחקר.
6. עד 30.9 של שנת סיום הלימודים (כשלושה חודשים לאחר סיום שנה ב' ללימודים), על הסטודנט להגיש את עבודת הגמר כשהיא מאושרת ע"י המנחה הרופיני והמנחה החיצוני אם קיים.

סיכום לוח הזמנים הנדרש

מועד	שלב בכתיבת העבודה
עד סיום סמסטר א' של שנה א'.	מציאת מנחה לעבודה
במהלך סמסטר ב' של שנה א'. הגשה למנחה למתן משוב: עד 1.8 שבין שנה א' ושנה ב'. <u>הגירסה הסופית תוגש עד ה-7.9.</u> כתיבת ההצעה תודרך ע"י המנחה, והדרכה זאת גם תהווה את הקורס כתיבה מדעית לתלמידי מוסמך. ציון עובר בקורס כתיבה מדעית מותנה בהגשה של הצעת המחקר במועד. לוח הזמנים המפורט להלן, לרבות מועדי הגשה לחלקי העבודה השונים, הינו מחייב. אי עמידה במועדי הגשה אלה יגרור מתן ציון "נכשל". שימו לב: סטודנט שקיבל ציון "נכשל" בקורס יוכל להמשיך לימודיו רק אם יירשם לקורס זה בשנית בשנת הלימודים העוקבת, ישלם את שכר הלימוד הנוסף, ויעמוד בכל תנאי הסילבוס.	כתיבת הצעת המחקר
במהלך שנה ב'.	ביצוע המחקר, ניתוח תוצאות וכתיבת עבודת הגמר
<u>עד 30.9</u> של שנת סיום הלימודים (כשלושה חודשים לאחר סיום שנה ב' ללימודים)	הגשת עבודת הגמר

סיום

1. סטודנט אשר לא סיים את חובות עבודת הגמר בזמן, יפנה למנחה בבקשה לקבל הארכת זמן אשר מפרטת לוח זמנים לגבי השלבים הנדרשים להשלמת העבודה. את אישור המנחה יש לצרף לבקשה שתופנה לאחר מכן לוועדת ההוראה של התכנית.
2. סטודנט שיזכה לארכה יצטרך לשלם 5% משכ"ל השנתי המלא לכל סמסטר. המועד האחרון להגשת העבודה הוא בתום ארכה של שנה, עד 30.9 של השנה העוקבת לתום הלימודים.
3. לאחר סיום עבודת הגמר והגשתה, יש לרוב מרווח של כחצי שנה עד אשר תוכלו להירשם בפנקס הפסיכולוגים (לוקח זמן עד קבלת הציון הסופי והוצאת אישור זכאות לתואר). מרבית מקומות ההתמחות מקבלים מתמחים רק לאחר רישום בפנקס הפסיכולוגים. אי לכך, כל עיכוב בהגשת העבודה עלול לגרום עיכוב ביכולת להתחיל התמחות ולהמשיך במסלול המקצועי. כך גם לגבי סטודנטים המעוניינים להמשיך ללימודי דוקטורט.

סדרי עבודה

1. לגבי היקף המחקר: בגלל השונות הגדולה באופי המחקר של המנחים, לא ניתן להציע מתכונת אחידה לגבי היקף העבודה המחקרית הנדרשת לעבודת הגמר.
2. הזמן הסביר להשקעה של התלמיד לאורך כל שלבי העבודה (כולל כתיבת ההצעה) הוא כעשר שעות עבודה בשבוע במשך שנתיים.

טיפים לעבודה יעילה על עבודת הגמר

מציאת מנחה לעבודת גמר

- בניגוד לדעה הרווחת אצל סטודנטים, מרצים אינם מחויבים להנחות סטודנטים כחלק מחובות ההוראה והמחקר שלהם. מרצים שבחרים להנחות סטודנטים עושים זאת מרצונם הטוב. כמו כן, כל שנה ישנם סטודנטים רבים המחפשים מנחה ומעט מרצים אשר יהיו פנויים להדרכה. לכן
- א. בבואכם לבקש ממרצה כי ישמש בתור מנחה, עשו עבודת הכנה – דעו מהם נושאי המחקר בהם עוסק החוקר, קראו ממאמריו, דברו עם סטודנטים העובדים עמו כדי לדעת שאכן תתאימו לסגנון העבודה ולתחום המחקר של החוקר.
 - ב. מרבית המרצים ירצו לשבץ אתכם במחקר קיים שלהם ולא ייאותרו לעבוד אתכם על כל נושא בו אתם חפצים. היו גמישים והתאימו את עצמכם אל המנחה. ברוב המקרים, זה לא יקרה להיפך.
 - ג. הראו נכונות לעבוד קשה ולפנות זמן לביצוע העבודה. אחד הדברים המרתיעים ביותר עבור מנחים הוא סטודנט ש"מורח את הזמן". לא נדיר לשמוע תלונות ממרצים אשר אומרים שאינם רוצים להנחות סטודנטים בעבודת גמר כי לוקח להם זמן רב מדי לסיים. קחו בחשבון כי העבודה לוקחת בדרך כלל כ-10 שעות עבודה בשבוע. פנו את הזמן לצורך כך. זכרו כי גרירת עבודת הגמר שלכם מעבר לשתי שנות הלימוד גורמת ל"צוואר בקבוק" כך שמנחים

אינם פנויים לקחת סטודנטים נוספים להנחיה. כמו כן, עיכוב בהגשת עבודת הגמר עלול לפגוע בתכניות שלכם להמשיך התמחות או לימודים.

עבודת הגמר עצמה

- א. כאמור בסעיף הקודם, עבודת הגמר לוקחת זמן רב ומאמץ. פנו לכך את הזמן המתאים. כמות הזמן הדרושה גם משתנה בהתאם לשלב בו אתם נמצאים, אבל תמיד טוב לשריין זמן קבוע לעבודת הגמר. נכון – זה עלול להיות קשה כלכלית, אולם, כאמור, אי הגשה של העבודה במועדה גם הוא כרוך בעלויות רבות.
- ב. עבודה רציפה על עבודת הגמר עדיפה בהרבה על עבודה מקוטעת. בגלל האופי ה"נזיל" יותר של עבודת המחקר, אתם עלולים למצוא עצמכם במצב שכל מחויבויותיכם האחרות מקבלות עדיפות על פני עבודת הגמר. ניצול יעיל של זמנכם (וכן, גם של הזמן של המנחים שלכם) הוא בעבודה רציפה. כך לא תבזבזו זמן יקר בכניסה לעניינים כל פעם מחדש. נסו לתאם מועד קבוע (פעם בשבוע או פעם בשבועיים) אשר בו אתם נפגשים עם המנחה. הציבו לכם יעדים ברורים וקבעו לוח זמנים ריאלי לעבודה. לאחר כל פגישה עם המנחה הקפידו לשלוח אליו סיכום של הפגישה. הדבר יסייע למנחה ולכם בקידום העבודה באופן רציף.
- ג. התייעצו – בשלבים שונים אתם עלולים להרגיש תקועים. התייעצו עם המנחים שלכם וכן עם מרצים אחרים לפי הצורך כאשר אתם מרגישים תקועים. אם המנחה אינו מודע לכך שאתם תקועים, הוא לא יוכל לסייע לכם.

כשדברים לא מסתדרים

לעיתים קורה שלמרות מאמצים שלכם ליצור קשר עם מנחים, לא הצלחתם למצוא מנחה. כמו כן, לעיתים קורה שהתחלתם לעבוד עם מישהו אך זה לא מסתדר, לעיתים על בסיס מקצועי/ אקדמי ולעיתים על בסיס אישי. במקרים כגון אלו חשוב לטובתכם לטפל בעניין כמה שיותר מהר. אם אכן אתם נתקלים בבעיות, אנא פנו לראש התכנית בבקשה סיוע. היא תעזור לכם במציאת פתרונות חלופיים למצב.

נוהל הגשת הצעת מחקר לעבודת גמר

לאחר דיון עם המנחה יכין הסטודנט הצעת מחקר מפורטת. אורך ההצעה יהיה עד 10 עמודים מודפסים ברווח כפול, גודל אות 12 (לא כולל ביבליוגרפיה ונספחים), שוליים של 2.5 ס"מ.

מבנה ההצעה

עבודה אמפירית

- א. שער שיכלול את: כותרת העבודה, שם התלמיד, שם המנחה/ים, תאריך ההגשה.
- ב. תקציר (לא יותר מעמוד)
- ג. רקע תאורטי, הצדקת עריכת המחקר והשערות הניסוי התאורטיות.
- ד. תוצאות מחקר גישוש (פיילוט) במידה ובוצע.
- ה. שיטת ביצוע המחקר (משתתפים, מכשירים, מערך, מהלך). אם הסטודנט מתכוון להשתמש במכשירים שאינם סטנדרטיים (ראיון, מבחן או שאלון שהתלמיד בונה), יש לצרף אותם

- כנספח להצעת המחקר. במידת האפשר יש לציין תוקף ומהימנות של המכשירים ו/או השיטה לבדיקתם. להצעות בתחום הנרטיבי יש לצרף נספח הכולל ראיון וניתוח של ראיון זה.
- ו. שיטת עיבוד הנתונים: בפרק זה יתאר התלמיד את ההשערות האופרציונליות וכיצד תיבדק סטטיסטית, כל השערה לחוד (חשוב לקבל ייעוץ מן האנשים המתאימים).
 - ז. לוח זמנים צפוי.
 - ח. רשימה ביבליוגרפית קצרה ומסודרת. (יש להקפיד על צורה אחידה של ציטוט עפ"י הוראות ה APA).

עבודה תיאורטית

- א. שער כנ"ל
- ב. תקציר כנ"ל
- ג. הצגת מוקד העבודה תוך התייחסות לספרות קיימת ("מבוא")
- ד. מתווה הרעיונות העיקריים של העבודה (חלוקה לפרקים בהתאם להגיון הפנימי של הרעיונות)
- ה. סיכום המפרט מה תרמה העבודה ביחס לספרות קיימת
- ו. ביבליוגרפיה והפניות כנ"ל
- ז. לוח זמנים כנ"ל

הבהרות נוספות

- א. אין הגבלה עקרונית על נושאי המחקר ואופי העבודות.
- ב. בעבודה צריכה להיות תרומה ייחודית של הסטודנט. כמו כן, העבודה צריכה להיות אוטונומיות מבחינה מחקרית.
- ג. מנחה עבודת הגמר חייב להיות חבר סגל ברופין, וכן בעל תואר ד"ר בפסיכולוגיה. מנחים יכולים להיות מאוניברסיטאות אחרות, אולם צריך שיהיה מנחה גם מהתכנית. במקרים כאלה ובמקרים חריגים אחרים ניתן לפנות לראש התכנית.
- ד. חשוב לזכור שיש לקבל את אישור ועדת אתיקה לפני תחילת איסוף הנתונים. הפניה לוועדת האתיקה תעשה דרך הגב' הדר חסון, מרכזת הוועדה, באמצעות פתיחת בקשה מקוונת ברופינט. הפניה תכלול: תקציר המחקר (כולל שאלוני המחקר), טופס הסכמה מדעת להשתתפות במחקר (לפי הצורך) וטופס בקשה מוועדת האתיקה (מצ"ב הנחיות להגשה). אם אתם מתכוונים לערוך מחקר מקוון, ניתן לקבל הרשאה לשימוש בתוכנת קואלטריקס, שמאפשרת להעביר שאלונים וכן מטלות מסוימות אחרות למילוי עצמי של משתתפי המחקר. זוהי דרך יעילה מאוד לעשות מחקרים מתאמיים ומחקרים ניסויים. מי שצריך הרשאה לקואלטריקס מתבקש לפנות להדר.
- ו. עבודה תיאורטית איננה מצריכה אישור ועדת אתיקה

מבנה עבודת הגמר

1. שער העבודה: הסטודנט ירשום על גבי הכריכה את שם המחלקה והמוסד, שם העבודה בעברית ובאנגלית, שם התלמיד ותעודת הזהות שלו, שם המנחה ותאריך ההגשה. מצ"ב פורמט לדף שער לעבודה.
2. בדף נוסף תופיע ההצהרה שנוסחה ע"י ועדת אתיקה:

- אני מצהיר/ה שכל הכתוב בעבודה זאת נכתב על-ידי, אלא אם כן הובא בשם אומרו, כי העבודה מבוססת על נתוני אמת שנאספו ו/או נותחו לצורך עבודת מחקר זו, ואני מתחייב/ת שלא להציע עבודה זאת למכירה בכל דרך שהיא.
3. לגבי כל סוגי העבודות למעט עבודות אמפיריות איכותניות הקף העבודה לא יפול מ- 6,000 מילים ולא יעלה על 15,000 מילים בגוף העבודה (לא כולל ביבליוגרפיה ונספחים).
- לגבי עבודת מחקר איכותנית אורך העבודה לא יפול מ- 15,000 מילים ולא יעלה על 30,000 מילים. העבודה תיכתב בפונט 12 ברווח כפול עם שוליים של סנטימטר לפחות מימין ומשמאל.
4. מתווה כללי למבנה של עבודה אמפירית כמותנית:
עמוד כותרת
תקציר בעברית עמוד אחד עד 500 מילים
תקציר באנגלית עמוד אחד עד 500 מילים
תוכן עניינים עמוד 1
מבוא 5-10 עמודים
שיטה 2-5 עמודים
תוצאות 5-10 עמודים
דיון 4-9 עמודים
אין הגבלה על אורך הביבליוגרפיה והנספחים
5. מבנה העבודה התיאורטית יהיה דומה למבנה ההצעה התיאורטית.
6. מבנה עבודה שהוגשה לפרסום כמאמר יהיה בהתאם לדרישות כתב העת.
7. המתווה הסופי של כל עבודה יסוכם עם המנחה.
8. תלמידים יגישו את עבודת הגמר לידי דקלה צוברי, ראש מנהל תכניות מוסמך בפקולטה למדעי החברה והקהילה, במייל diklat@ruppin.ac.il קובץ Word וקובץ Pdf. יש לוודא עם המנחה האם נדרש קובץ קשיח.
9. לאחר קבלת הציון, ישלח אליכם מייל עם הנחיות כיצד להפקיד קובץ דיגיטלי של העבודה בספרייה האקדמית של רופין.

נוהל הערכת העבודה:

המנחה יקרא את העבודה וימסור הערכה מובנית וציון. באופן בלתי תלוי, המנחה הנוסף או השופט החיצוני יקרא את העבודה, וימסור לידי דקלה הערכה מובנית וציון. הציון הסופי של העבודה יהיה ממוצע שני הציונים (או שלושה במקרה של שני מנחים רופיניים). לתלמיד יימסר הציון הסופי בלבד ולא ציוני הביניים. במקביל תועבר לסטודנט הערכה מילולית על העבודה.

אם יתגלה הפרש של 10 נקודות או יותר בין שני הציונים העבודה תישלח לקורא שלישי בלתי תלוי. במקרה זה הציון הסופי יהיה ממוצע פשוט של שלושת הציונים. אין אפשרות לתלמיד לקבל את הרכב הציונים או לערער על ציון עבודת הגמר.

ציון עובר על עבודת גמר הוא ציון של 75 לפחות.

מרצים אשר בשנים האחרונות הנחו סטודנטים מהתכנית בעבודות

מתוך רופין: תכנית מוסמך בפסיכולוגיה קלינית של הבגרות והזיקנה	מחוץ לתכנית
ד"ר ליאורה בר-טור	פרופ' אפרת נטר
פרופ' אורי הדר	פרופ' אייל גמליאל
פרופ' עדה זוהר	פרופ' אלן אפטר
ד"ר שרון אבידור	פרופ' יוסי לוי-בלז
ד"ר דניאלה איזנברג	פרופ' חמוטל קריינר
ד"ר רפי יונגמן	ד"ר לילך לב ארי
פרופ' רחל בכנר	ד"ר עדי לוריא
ד"ר כפיר יפרח	ד"ר מעין שורר

בנוסף שימשו כקו-מנחים אנשי סגל ממוסדות אקדמיים אחרים:

איש סגל	מוסד אקדמי
ד"ר יוני פרצוב	האוני' העברית, ירושלים
פרופ' אייל שחר	המרכז הבינתחומי, הרצליה
ד"ר דנה שי	המכללה האקדמית תל-אביב יפו

שימשו כשופטים חיצוניים של עבודות גמר:

איש סגל	מוסד אקדמי
פרופ' דב שמוטקין	אוני' תל-אביב
פרופ' יובל פלגי	אוני' חיפה
פרופ' אהוד בודנר	אוני' בר-אילן
פרופ' אייל שחר	המרכז הבינתחומי, הרצליה
פרופ' משה זיידנר	אוני' חיפה
ד"ר סמי חמדאן	מכללת תל-אביב יפו
ד"ר ירי גביעון	אוני' בר-אילן
ד"ר רוני ברק אלרן	אוני' חיפה
ד"ר גבע שנקמן	המרכז הבינתחומי, הרצליה
ד"ר יעקב הופמן	אוני' בר-אילן
ד"ר יעל זלצר	מכון וולקני
ד"ר נועם ויינברך	אוני' חיפה
פרופ' איסי דורון	אוני' חיפה